

בין גל לגל

עלון שדות ים 1950, ה' אלול תשפב, 01.09.2022

פאנלים סולאריים צפים במאגר זיתא עמוד 8 | צילום רחפן: רוני שרייבר

סימה רוסו 1933-2022

הספד הקיבוץ לסימה רוסו ז"ל

אבי ונוגה, אורייתו ופנחס, הנכדים- שרון, ניר ועפרי, האחות ברכה, בני המשפחה ומקורבים, חברי שדות ים, וכל מי שבא לחלוק כבוד אחרון לחברתנו סימה והיא בת 89 שנים.

כזאת הייתה - האימא למודת הסבל והמכאוב שקומתה לא שחה, הקריינית עם הדיקציה המעולה שנבחרה להקריא בטקסי הקיבוץ, ובת המשפחה שליכדה סביבה את משפחתה המורחבת.

סימה נולדה בצפת בשנת 1933, דור חמישי למשפחה ותיקה בארץ, בתם השנייה של רבקה ודוד כהן זיידה. "שנות ילדותה לא היו קלות", מספרת ברכה האחות הצעירה, "באותה תקופה היו הרבה מחלות ילדים שלא ידעו לטפל בהן". סימה למדה בבי"ס "אליאנס" וגדלה בסביבת בני משפחתה המורחבת. ביתה של סבתה היה פתוח לבאים ושבים. כך במלחמת השחרור זכו הפלמ"חניקים מחטיבת יפתח למקלחת חמה ונהנו ממטעמיה של הסבתא.

לימים עברה המשפחה לחיפה, שם גילתה סימה את עולם התרבות, צפתה בסרטים ובהצגות והרבתה לקרוא ספרים. סימה הצטרפה לתנועת "הנוער העובד", ובתום שנות ביה"ס הצטרפה להכשרה של גרעין נח"ל, עמו הגיעה לקיבוץ גדות. היא השתלבה בעבודה בדייר, לאחר שהוכשרה לנוקדת בקורס נוקדים. כרועת צאן היא ספגה ערכים שהעמיקו את שורשיה באדמת הארץ. כיאה לאותם ימים, העבודה הקשה הייתה מקור השראה ליוצרים ששלחו ידם בכתיבה ובניגון. "בבוקר העמק נעור מחלום / הטל מתנוצץ על דשאים / מאופק העדר קרב כבר הלום / לקול חלילי הרועים", דוד פאיאנס. לשירי הרועים היה מקום מכובד על מדף הפזמונים והשירה בימי הקמת המדינה, ורועי הצאן בגליל נשאו בגאווה את היותם נוקדים לאורך כל חייהם, ממש כשם שעשו כך הדייגים מקיבוצי הים.

לקראת הגיוס לצבא עבר הגרעין לקיבוץ בארי. בהמשך התגייסה סימה לחיל הקשר. לאחר השחרור שבה סימה לבית הוריה ועבדה כפקידה.

בשנת 1956 לאחר שהכירה את יהודה ז"ל ונישאה לו, הם עברו להתגורר בתחנת ניסיונות לחקר הדייג של משרד החקלאות, בה יהודה עבד. מבני האבן של מתחם התחנה עמדו מבודדים על גבעה קטנה, והיו במקור שייכים לבית הספר של הכפר הערבי טנטורה הסמוך לנחשולים. עוד באותה שנה נולד אבי וכעבור שלוש שנים וחצי הצטרפה אורית למשפחה.

סימה גידלה את ילדיה בבית הקטן, אך רצתה לשוב לקיבוץ. בשנת 1967, בתום מלחמת ששת הימים התקבלה המשפחה לשדות ים. סימה עבדה לאורך השנים בגיל הרך, במטבח, בכלבו ובמחסן הילדים וקיבלה על עצמה להיות סדרנית שבתות ואחראית על קבלות השבת בחדר האוכל. כחברים רבים התנדבה סימה לעבוד בתאטרון בתקופת הפסטיבל והתמידה שם לאורך שנים ארוכות.

בשנת 1971 נולד אמיר. בכתבה שהתפרסמה במוסף "חותם" של עיתון "על המשמר", נכתב על "מאבקם של שני אנשים אמיצים, הורים המנסים לגדל את ילדם העיוור במסגרת נורמלית של חברה רואה. מאבק שהוא אינסופי במשימה כמעט בלתי-אפשרית – שהייתה לאפשרית". "אמרנו לעצמנו", סיפרה סימה, "שאם נשב ונבכה כל הזמן, לא נפתור את הבעיה. חייבים לחיות איתה, להשלים עם העובדה ולהשתדל להיות כמה שיותר מאושרים עם הילד הזה, כאילו יש לנו ילד רגיל. נתגברו לנו ונעזרו בכך לאבי ולאורית, ויחד נגדל את אמיר כילד בריא ומאושר. מצד הקיבוץ ניתנה לנו כל עזרה אפשרית, ייעוץ והכוונה וצרכים חומריים, כולל סיוע בהשתלבותו במערכת בחינוך".

כשאמיר עבר ללמוד בביה"ס לעיוורים בירושלים, עברו ההורים לקיבוץ רמת רחל כדי ללוות אותו בצעדיו הראשונים מחוץ לקיבוץ.

בשנת 1999 התאלמנה סימה, אך היא בדרכה הנחושה המשיכה לשאת בעול. ליוותה את אמיר והמשיכה לארח את בני משפחתה הרחבה ברוחב לב ובאהבה ולשמור על לכידותה.

לאחר ליל הסדר בשנת 2002 יצא אמיר להפלגה עם עמותת "אתגרים" ושם מצא את מותו בתאונה מצערת. "הצטרפת ל"אתגרים" כי היה לך אתגר", ספדה לו סימה, "את לא מבינה, אימא", אמר לה, "לנו העיוורים לא רק החושים יותר מפותחים, אנחנו בעלי תושייה ורגש יותר מכל הרואים". "וכך בנחישותך", המשיכה, "לא פסחת על משחקי כדורגל וכדורסל, והשיא- פרס ראשון בניווט בחולות ניצנה". אמיר למד ויצר מוזיקה בבית ספר "רימון". מספר שנים לאחר מותו, בחרה המשפחה להנציח את אמיר ותרמה חדר מוסיקה לבית חופים. סימה העריכה והוקירה את מפעל ההנצחה הקטן הזה.

לפני כ- 11 שנים חלתה סימה בדימנציה ונזקקה לתמיכתם של מערכת הבריאות והבית הסיעודי. אבי ואוריתי טיפלו בה באהבה רבה ודאגו לכל מחסורה. בשש השנים האחרונות טופלה סימה במסירות רבה על-ידי גרייס, המטפלת הוותיקה. על אף קשיי השפה הן תקשרו היטב. במגע, ברוך וברוגע הצליחה גרייס בגישתה השקטה והבוטחת להנעים את זמנה של סימה ולסייע לה עד רגעה האחרונים. ביום חמישי בערב, למחרת יום הולדתה, נסגר מעגל חייה. סימה הלכה לעולמה בביתה, עטופה בילדיה ולצידה גרייס.

יהי זכרה של סימה זכור ושמור בתוכנו.

הספידה: אביטל שחר

אמא יקרה ואהובה שלנו

יש כל כך הרבה מה לומר ולספר עלייך אמא שכל היאמר כאן הוא מעט מכל עולמך המופלא, העשיר והחכם. בת מזל אריה, וכמו לביאה שמרת עלינו הילדים- אבי, אורית ואמיר. שלא ייחסר לנו כלום. קודם לנו ורק אחרי זה לך (דבר שמלווה אותי אישית עד היום).

בסיום מלחמת ששת הימים 1967 הגענו לקיבוץ, ללינה משותפת ובארבע אחר הצהריים היינו מגיעים לחדר. את ואבא הייתם מקבלים את פנינו בשמחה ובזרועות פתוחות, הקדשתם את זמנכם אלינו, הילדים, בכל שימת הלב- שיעורי בית, ארוחת ערב ביחד. דבר אשר למדנו ממך אמא ומאבא: לחבק, להעניק, לכבד, לעזור ולתת תשומת לב לאחר. במרוצת השנים, אבא חלה באי ספיקת כליות, היה מחובר לדיאליזה. התעקשת שאבא יעשה את טיפול הדיאליזה בבית ולא בבית החולים. טיפלת בו במסירות מדהימה ובזכותך האריך את שנותיו.

נסעת יחד עם אבא לתורכיה עם מחלקת הדיאליזה של הלל יפה, רק שימשיך להנות מכל רגע, ולא נתת למחלה לעצור חיים מלכת. ממך למדנו את שירי ארץ ישראל היפים והישנים והנוסטלגיים שליוו אותך עד יומך האחרון. ממך למדנו לראות תמיד את חצי הכוס המלאה.

היה לך חוש הומור מדהים מתובל בערבית, שהלך איתך לאורך כל שנותייך וגם במחלתך כשהייתה בראשיתה. אמא יקרה ואהובה שלנו, ביום חמישי ה-10 לאוגוסט 2022 חגגנו לך יום הולדת 89, למחרת עצמת את עינייך, עכשיו את ליד אבא ואמיר. נוחי לך בשלום.

אוהבים אותך כל כך וכבר מתגעגעים, אבי ואורית

סבתא שלנו

איזה כיף שכשאני חושבת עליך קודם עולה לי חיוך ורק אח"כ דמעה. בזכותך סבתא, הזיכרון אצלנו במשפחה תמיד היה סיבה למסיבה, לזיכרונות נעימים, שירה, צחוק, אוכל טעים והכל בחסות הבית שלך שהיה פתוח לרווחה לכל אורח בכל זמן וכל התראה. האופטימיות, הצחוק והזרימה הם ממש חלק ממך, ואני משתדלת כמה שיותר שיהיו גם חלק ממני. תמיד היית הסבתא המגניבה, זאת שהיינו מזמינים אליה חברים כל חופש גדול ומגיעים ל"קייטנת שדות ים", תמיד קיבלת אותנו בחיוך ענק ושיתפת איתנו פעולה בכל שטות.

כשהיינו קטנים וההורים היו בחו"ל, באת לשמור עלינו באפיקים. באחד הלילות יצאנו לשחק מלחמת מים עם חברים מאחורי הבית. אנחנו לקחנו את המשחק הזה מאוד ברצינות, ואת יחד איתנו ממלאת בלונים בלי הפסקה ומחמשת אותנו שנוכל לצאת לקרב. זה היה ברור לנו לא הייתה מצליחה בלעדייך. אבל מנגד, בעת הצורך, גם אנחנו נעמדנו לצידך, כשהעמדנו במקום כל מי שקרא לעוגיות שלך "מעמולים" ולא "מארוטים". בקיצור סבתא, את אחת ויחידה. עדיין, בכל פעם שאחשוב עלייך, קודם תהיה לי סיבה לצחוק.

אוהבת, עפרי

נפרדים מדודה סימה הספידה: צאלה- שדות ים 14.8.2022

דודה סימה של הים... עוד לפני שמשפחת רוסו עברה לשדות ים, סימה כבר הייתה מזוהה אצלי עם הים, והחול מלוא החוף, והבורקס-גבינה שאפתה, עטופים בנייר פרגמנט... בילדותי, סימה ויהודה גרו בטנטורה. יהודה עבד בתחנה לחקר המדגה שם, שבסמוך לה היה להם בית קטן, שנועד לעובדי התחנה. מחופשות הקיץ בהן ביליתי אצל סימה עולים ענני זיכרונות נוסטלגיים, בהם טמונים גם ניחוחות הים ומלח הגלים, והבית בטנטורה, שלא היה קיבוץ, ולכן היו בו ריחות שונים כל כך ממה שהייתי רגילה - של בישול ביתי, מהמטבח של סימה, של חדר הילדים של אבי ואורית, של בגדים ומצעים שכובסו בבית ולא במכבסה.

בכל שנה, בחופש הגדול הייתי מגיעה לשם ברכבת, שהייתה לה תחנה ממש ליד טנטורה, נרגשת ומצפה לשבוע הנפלא והמיוחד עם דודה סימה ובני הדודים. דודה סימה, בחיבוקים גדולים, בצחוקים ובדיחות, מרשה לנו, הילדים, כמעט הכול, ושבוע תמים אבי ואני, בני אותו הגיל בדיוק - מבלים יחדיו, כשאורית הפעוטה משתרכת אחרינו, הולכים ברגל לחוף הים, ובדרך חוצים את פסי הרכבת ומניחים עליהם פקקים שיהפכו למטבעות פח שטוחות אחרי שהרכבת תחלוף עליהם בנסיעתה. הולכים למכולת במושב דור - לקנות ארטיק או גלידה, שיא הכיפי! וגולת הכותרת -

משחקים עד הערב על הדשא הגדול, ומכינים אלומות דשא קצוצות דק-דק - תרופה להרזייה לדודה סימה. סימה שיתפה פעולה לגמרי בנושא הזה, ואנחנו לא התעייפנו מלהגיש לה שוב ושוב את ה"תרופות", ולהתפקע ביחד איתה מצחוק בריא ומשחרר, בקולה הנמוך, ובמבטא הגרוני של הח' והע', אותו שמרה עד יומה האחרון.

אחרי שעברו לשדות ים המשיכה סימה להיות 'הדודה של הים', ולהוות חלק בלתי נפרד מילדותנו, מנעורינו, ואחר כך עם ילדינו, במשפחה המורחבת. "תבואו, תבואו, נלך לים", היתה סימה מפצירה בי תמיד, בכל טלפון שהתקשרנו. מארחת למופת, מי שבא - תמיד ברוך הבא, במלוא ליבה הרחב.

סימה לא הייתה מהנשברים. להיפך. גם אחרי שאמיר נולד, אחרי ההלם הראשוני, ההשלמה עם העיוורון, ועם ההתמודדות הבלתי נגמרת- המשיכה להיות הדודה הצחקנית והשמחה שלנו. את הקשיים והבעיות קיבלה באופן הכי טבעי, עושה כל מה שצריך והרבה מעבר לכך, כמובן מאליו, כמו למשל המעבר לקיבוץ רמת רחל, כדי להיות קרובים אל בית חינוך עוורים בירושלים, שם אמיר למד בפנימייה. היום, כשאני חושבת על זה, כמה לא פשוט היה הדבר, ליהודה ולסימה, לעבור ולהתגורר למספר שנים בקיבוץ אחר.

וגם אחרי שאמיר נהרג- אסון שנפל עליה כרעם ביום בהיר. דווקא כשהכול התחיל להסתדר, והאופק התחיל להתבהר, אפילו לזרוח מעל עתידו של אמיר- סיום הלימודים ברימון, ההצטרפות לאתגרים, העצמאות החדשה, החברים שרכש- גם אז, סימה לא נשברה. כולנו השתאינו איך היא נושאת את הכאב בגבורה, מחבקת גם את אנשי "אתגרים" הפצועים, ההמומים, האשמים אל ליבה החם.

דודה סימה של הים... היחידה בין שלוש אחיותיה שהרשתה לעצמה להיות ממש לא רצינולית. והנה היא קוראת לנו בקפה ומנחשת את עתידנו. בכובד ראש מכינים את הקפה לפי הוראותיה בכוס בגודל מסוים, ואז, במבט רציני ומקצועי ביותר היא בוחנת את משקע הגרגרים שבתחתית, מצביעה בהתרגשות על כתם מיוחד, המטפטף וזוחל במעלה החרסינה הלבנה, "תראי, הדס, הנה הוא כבר שם, הולך ומתקרב עם הסוס הלבן..."

וככה אני רוצה לזכור אותה, לשמור אותה בלבי: יושבת אחר הצהרים על הכיסא במרפסת, בבגד ים, כוס קפה וסיגריה בין אצבעותיה, שמה פס על הדיאטה המעצבנת ונזקי העישון הידועים ונהנית מהסמבוסק המטוגן, ומהקובה המושלם, מקנחת עם המעמולים במילוי התמר והציפורן, שרק היא ידעה להכין כמו סבתא רבקה (כמעט...), נאנחת בעונג "אח, אח" והחיוך גולש ונשפך אל מלוא פניה, ומדביק את כל מי שסביבה.

היי שלום, סימה אוהבה, נוחי בשלום עם יקירינו האחרים: עם יהודה ואמיר שלך, עם אחייך איזק ומוני, ואחותך מירה-אמי, ממשפחת כהן-זיידה הצפתית. אנחנו נמשיך ונזכור אותך כאן.

ועוד מילה, אל ה"ילדים": אבי ואורית, בשנים האחרונות החלפתם תפקידים. טיפלתם באימא עד הרגע האחרון, עד נשימתה האחרונה, במסירות שלא תתואר. אין מה לומר, היא לימדה אתכם דבר... מגיע היה לה במחלטה לזכות בכם, באופן הכל-כך מכבד ואוהב בה שמרתם עליה, על משפחתכם. ואיזה מזל שההומור הרוסואי שלכם, גם ברגעים הכי קשים, עוד הצחיק אותה, ואתכם.

